

Ignacjański Rachunek Sumienia

Modlitwa rachunku sumienia, do której św. Ignacy często zachęcał i zapraszał, służy codziennej całościowej refleksji nad własnym życiem. Warto na nowo sobie uświadomić, że celem tej modlitwy jest pomoc w spotkaniu Boga żywego. Ignacjański rachunek sumienia składa się z pięciu punktów, które tworzą kolejne jej etapy:

1. Dziękczynienie. Wdzięczność jest pierwszą postawą chrześcijanina, który odkrywa wielkość i dobroć Boga. Św. Ignacy zaprasza, by dziękować Bogu za otrzymane dobrodziejstwa. Postawa wdzięczności otwiera człowieka na dobro i Boże działanie w jego życiu oraz zaprasza do włączenia się w czynienie dobra.

2. Prośba o światło. Prosząc o światło Boże i dar Ducha Świętego, chrześcijanin pragnie poznać prawdę o swoim życiu, o własnej słabości, o rzeczywistości grzechu. Ten, kto odkrył, jak bardzo został obdarowany przez Boga, nie lęka się otwarcia na łaskę poznania własnych słabości i grzechów oraz odrzucenia ich, ponieważ wie, że fundamentem wszystkiego jest nieskończona miłość Boża. Każdy człowiek potrzebuje Bożego światła, aby mógł w pokorze stanąć przed Bogiem.

3. Rewizja. Postawa ta otwiera nas na nasze życie, któremu się przyglądamy i które na nowo odkrywamy dzięki łasce i światłu Bożemu. Ważne jest, aby spojrzeć na miniony dzień, tydzień czy inny okres całościowo, widząc w nim także poszczególne części. Św. Ignacy zaprasza, aby przyglądać się kolejnym wydarzeniom swojego życia i z nich uczynić przedmiot swojej modlitwy. Każde z ważnych i mniej ważnych przeżyć, doświadczeń może stać się drogą poznawania siebie i zbliżania się do Boga. Warto zatrzymywać się na tych wydarzeniach i szukać ich znaczenia. Pytanie: „Dlaczego?” winno stać się na tyle istotne, abyśmy nie zatrzymywali się na powierzchni zdarzeń, ale wchodzili w głąb.

4. Prośba o przebaczenie. Ponownie odkrywając świat własnych słabości i grzechu, dochodzimy do prośby o przebaczenie. Ta postawa uświadamia nam, że zawsze istnieje w nas jakieś napięcie, jakiś trud, niepokój, jakaś słabość, które nie pozwalają nam kroczyć drogami Bożymi albo nam to utrudniają. Uznanie się za grzesznika prowadzi chrześcijanina do Boga bogatego w miłosierdzie.

5. Otwarcie się z nadzieją na przyszłość. W tym momencie rachunku sumienia św. Ignacy zaprasza, aby przy pomocy łaski Bożej postanowić poprawę. Taka postawa jest wyznaniem, że Bóg ma moc przemienić ludzkie serce, z serca kamiennego uczynić serce z ciała (zob. Ez 36,26). Na koniec rachunku sumienia św. Ignacy poleca odmówienie modlitwy „Ojcze nasz”.

Rachunek Sumienia internauty

Ileż to godzin spędziliśmy w sieci poszukując różnych informacji. Ile z nich było rzeczywiście ważnych, a ile zupełnie bezużytecznych.

Dla jednych internet stał się domem, dla innych miejscem pracy czy okazją do spotkań towarzyskich. Dla niektórych stał się miejscem szukania Boga...

A czym jest dla mnie?

Może tu kształtuje się moja pycha:

- Czy oszukiwałem innych w Internecie, chcąc przedstawić siebie w lepszym świetle?
- Czy umyślnie kreowałem siebie na lepszego, zdolniejszego, bogatszego, przystojniejszego?
- Czy wywyższałem się prowadząc internetowe rozmowy?
- Czy korzystając z list dyskusyjnych, forum, czatów celowo występowałem przeciw innym ludziom, aby dać upust swojej fałszywej, jedynie internetowej elokwencji?
- Ileż to razy zwabiony pozorną anonimowością w internecie poniżałem, oczerniałem, pogardliwie wypowiadałem się o innych?
- Czy podkreślałem własną osobę, lekceważąc słuchanie i czytanie wypowiedzi innych osób?
- Czy zdarzało mi się nie szanować czyjejs prywatności i przekonań?
- Czy zaślepiiony swoją wyjątkowością ograniczałem swobodę publicznego wyznawania praktyk religijnych?

A może Internet pozwala rozwijać się chciwości:

- Czy potrafiłem dzielić się z innymi przydatnymi i wartościowymi informacjami znalezionymi w sieci?
- Czy zazdrozcząc popularności w Internecie, celowo oczerniałem innych?
- Ileż razy zmieniałem zdanie, ukrywałem własne poglądy, aby zdobyć uznanie, szacunek, aprobatę?
- Czy przebywając pośród osób niewierzących wstydzilem się i ukrywałem swoją wiarę, tylko po to, aby nie zostać odrzucony?
- Czy pragnąłem zdobyć przyjaźnie innych za wszelką cenę, nie zważając tym samym na własną godność?
- Czy moje funkcjonowanie w wirtualnym świecie opierało się na permanentnych oczekiwaniu pochwał ze strony innych?
- Czy próbowałem wydobyć od innych informacje o nich, ich problemach, aby zaspokoić chęć posiadania?
- Czy dążyłem za wszelką cenę do wzrostu popularności mojego bloga, strony internetowej etc.?
- Czy okradałem innych ściągając nielegalnie z Internetu muzykę, filmy, programy?
- Czy używałem nielegalnego oprogramowania?
- Czy pragnąłem czatowej i forumowej popularności?

Internet to także możliwość propagowania nieczystości:

- Czy korzystając z Internetu zaglądałem na strony pornograficzne?
- Czy nie oszukiwałem współmałżonka/współmałżonki, dziewczyny/chłopaka szukając nieczystych wirtualnych znajomości?
- Czy nie używałem Internetu jako środka do rozładowywania napięć seksualnych?
- Czy cechowała mnie rozwiązłość w rozmowach z innymi internautami?

- Czy ograniczałem dzieciom dostęp do stron pornograficznych?
- Czy deprawowałem w sieci osoby nieletnie?

Podobnie jak w realnym życiu za naszym przyzwoleniem możemy kształtować tutaj zazdrość:

- Czy zazdrościłem innym wykreowanego w Internecie wizerunku?
- Czy nie podważałem autorytetu userów, operatorów, moderatorów chcąc w ten sposób zdobyć uznanie innych ludzi?
- Czy nie nazbyt łatwo przyjmowałem informacje od innych ludzi jako prawdziwe, autentyczne, tym samym wzbudzając swoją zazdrość?
- Czy kierowany zazdrością kopiowałem wypowiedzi innych, przywłaszczając sobie internetową własność prywatną i cudze zasługi?

Nieumiarkowanie to jedno z najpoważniejszych zagrożeń:

- Czy zdarzało mi się spędzić cały dzień przed komputerem?
- Czy zaniedbywałem swoje obowiązki, rodzinę, praktyki religijne kosztem wielogodzinnego przebywania w sieci?
- Czy racjonalnie wykorzystywałem swój wolny czas?
- Czy zastanawiałem się jak niezdrowe jest przesiadywanie przed komputerem?
- Czy nie zaniedbywałem snu kosztem przyjemności serfowania i czatowania?
- Czy stałem się niewolnikiem Internetu?
- Czy potrafiłem oddzielić rzeczy ważne od przyjemnych?
- Czy zaniedbywałem realne kontakty na rzecz wirtualnych znajomości?
- Ileż to razy zapominałem o modlitwach, ponieważ „zasiedziałem się” przy komputerze?

Czasem przyzwalamy na rozwój gniewu:

- Czy wykorzystywałem Internet do rozładowywania własnych emocji?
- Czy obwiniałem osoby przebywające w sieci, za własne niepowodzenia, porażki?
- Czy złapany w iluzję anonimowości przebywania w Internecie stawałem się wulgarny i opryskliwy?
- Czy zakładałem maskę w momencie włączenia komputera, gdyż w rzeczywistości nie miałem odwagi dać upustu swojej złości?
- Czy łatwiej mi przychodziło okazywanie gniewu za pomocą Internetu? Czy potrafiłem pohamować swoje emocje i słowa?

Niekiedy poważnym grzechem, który tu pielęgnujemy jest lenistwo:

- Czy zaniedbywałem swój rozwój w realnym świecie, gdyż ten wirtualny wymagał ode mnie mniejszego zaangażowania?
- Czy zaniedbywałem modlitwę po nocy spędzonej przy komputerze?
- Ile razy przywłaszczyłem sobie cudze prace, ponieważ to ograniczało mój własny wysiłek?
- Czy korzystanie z Internetu ograniczało później moje działanie w realnej rzeczywistości?
- Czy moja obecność w sieci ograniczała się jedynie do rozrywki?

Internet stał się miejscem gdzie winniśmy dawać chrześcijańskie świadectwo. Czy potrafimy temu sprostać? Chyba czas sobie na to pytanie odpowiedzieć.

Rachunek sumienia na podstawie Dekalogu

Duchu święty, Ty wiesz wszystko. Znasz mnie lepiej, niż ja sam siebie. Proszę, otwórz moje serce, abym zło które jest we mnie dobrze rozpoznał. Spraw, bym potrafił, z miłości do Boga i wszystkiego co dobre, szczerze za nie żałować. Dodaj mi też odwagi i siły, bym potrafił wytrwać w moich dobrych postanowieniach. Amen.

Bóg jest dobry. To ten, który Izraela „wywiódł z Egiptu, z domu niewoli”. To ten, który nie oszczędził swojego Syna, ale Go za nas wszystkich wydał. Choć mogłoby mnie nie być, powołał mnie do istnienia i w chrzcie uczynił swoim dzieckiem, dając mi też możliwość budzenia się co rano i korzystania z piękna życia. Jego nakazy czy zakazy nie mają człowiekowi uprzykrzać życia, ale ostrzec go przed drogami donikąd. W tym duchu chcę dziś skonfrontować Jego prawo ze swoim życiem. Chcę przy tym pamiętać, że choć tradycyjnie mówi się o podziale na grzechy przeciwko Bogu, bliźniemu i mnie samemu, to każdy grzech, w mniejszym czy większym stopniu wszystkie te trzy wymiary posiada. Dlatego wszystkie trzy w złu, które myślą, mową uczynkiem czy zaniedbanie sprawiam, chcę dziś zobaczyć.

I. „Nie będziesz miał bogów cudzych obok mnie”

Bóg jest Panem świata. Jedynym, który może dać mi życie wieczne.

- Czy w swoim życiu stawiam Boga na pierwszym miejscu? A może zamiast Boga prawdziwego czczę innego bożka? Może pieniądź? Przyjemność? Władzę? Naukę? A może samego siebie?
- Czy znajduję czas na modlitwę? Czy słucham, co Bóg ma mi do powiedzenia, czytając Jego słowo?
- Czy potrafię dla Boga złożyć ofiarę? W imię miłości bliźniego dać jałmużnę, w dobrej sprawie albo szanując prawo Kościoła podjąć post? Czy zgadzam się na wole Bożą?
- Na ile staram się pogłębiać swoją wiarę, by była jak najbardziej rozumna i wolna od wątpliwości?
- Czy ufam w Bożą dobroć? Czy przypadkiem nie popadam w rozpacz co do możliwości własnego zbawienia? Albo, odwrotnie, czy zbyt zuchwale w nie wierząc, nie nadużywam Bożego miłosierdzia?
- Czy jestem Bogu wdzięczny za wszystko co mi dał? A może głównie mam do Niego pretensje, że wszystko jest nie po mojej myśli?
- Czy szanuję tych, którzy nie wierzą tak jak ja?
- Czy przypadkiem nie oddaję się wróżbiarstwu, magii albo czarom? Chodzę do wróżki? Noszę amulety?

II. „Nie będziesz wzywał imienia Pana, Boga twego, do czczych rzeczy”

Bóg jest święty. Jest ponad światem i naszymi ludzkimi gierkami.

- Czy szanuję Boga, jego dobre imię? Czy nie nadużywam, go dla swoich, czasem brudnych, spraw?

- Czy nie wypowiadam imion świętych (Jezusa, Maryi, innych świętych) bez uszanowania?
- Czy, co gorsze, nie bluźnięm? To znaczy czy nie mówiłem o Bogu źle, z nienawiścią, z wyrzutami? Do Niego, do siebie, wobec bliźnich? Czy nie pozwalałem sobie w towarzystwie na drwiny z Boga?
- Czy nie mówiłem źle o Kościele i rzeczach świętych? A może brałem udział w drwinach z sakramentów?
- Czy nie nadużywałem imienia Bożego strasząc innych jego karą? Np. niesforne dzieci? Albo wtedy, gdy moje dorosłe już dzieci nie zgadzały się ze mną, by im narzucać własną wolę?
- Czy przypadkiem nie zdarzało mi się lekkomyślnie składać, angażującej Boży autorytet, przysięgi? A jeśli już ją złożyłem, to czy jej dotrzymałem?

III. "Pamiętaj, by dzień święty święcić"

Bogu niedziela nie jest potrzebna. Dał ją nam, byśmy w troskach codzienności znaleźli czas dla siebie, swoich bliźnich i także dla Niego. Byśmy nie zapomnieli radosnego świętowania.

- Czy w niedziele i inne święta pamiętam o świętowaniu? A może narzekam, że znów przyszedł dzień, w którym nie wolno mi pracować i muszę iść do Kościoła?
- Czy powstrzymuję się od podejmowania w niedzielę i święta od zajęć, które przeszkadzają oddawaniu Bogu należnej czci, nie pozwalają radośnie jej przeżywać, służyć w tym dniu innym lub po prostu odpocząć?
- Czy zmuszony okolicznościami do pracy w niedzielę znajduję czas na odpoczynek w innym dniu?
- Czy swoim zachowaniem nie przeszkadzam innym w niedzielnym świętowaniu (głośne prace domowe, wyprawy do supermarketów)?
- Na ile staram się ten dzień, zgodnie z chrześcijańską tradycją, przeznaczyć niedzielę i święta na posługę wobec chorych, kalekich i starszych?
- Ile czasu znajduję w niedzielę na pielęgnowanie więzi rodzinnych i koleżeńskich?
- Ile czasu w niedzielę poświęcam dla siebie (książka, dobry film, sport, godziwa rozrywka, hobby)?
- Spotkać się z Bogiem to zaszczyt. Czy szanuję dane mi przez Boga zaproszenie i chodzę na niedzielną i świąteczną Eucharystię? Czy tego dnia staram się też jakoś inaczej pogłębić swoją religijność (prywatna modlitwa, lektura religijna)?

IV. "Czcij ojca twego i matkę twoją"

Wszystkim dobrodziejom należy się nasza wdzięczność. Wśród nich rodzice zajmują miejsce szczególne.

- Czy w myślach, mowie, uczynkach odnoszę się z szacunkiem do swoich rodziców? Czy czasem ich nie zaniedbuję?
- Czy będąc już dorosłym synem czy córką, dbam o swoich rodziców? Czy się za nich modlę? Czy znajduję czas na odwiedziny? Czy, jeśli jest taka potrzeba, wspieram ich

materialnie? A jeśli są chorzy, to czy znajdują dla nich wystarczająco dużo czasu, ciepła i życzliwości?

- Jak odnoszę się do innych bliskich mi osób? Do rodzeństwa czy krewnych innych krewnych?
- Czy, będąc rodzicem i pamiętając, że celem wychowania jest samodzielność młodego człowieka, dbam o jego dobre wychowanie? Czy interesuję się jego życiem? Czy z nim rozmawiam? Także o ważnych i bolesnych sprawach? Jak reaguję na grzech swoich dzieci? Z dezaprobatą? Z przyzwoleniem?
- Czy będąc ojcem czy matką dorosłych dzieci, szanuję ich niezależność? A może za bardzo się wtrącam w ich życie małżeńskie, w wychowanie dzieci?
- Czy szanuje mój Kościół i ustanowione przezeń prawa (przykazania kościelne)?
- Jak przyczyniam się do dobra swojej ojczyzny? Czy uczciwie wypełniam swoje wobec niej obowiązki? Chodzę na wybory?

V. "Nie zabijaj"

Życie to wartość podstawowa. Bez niego wszelkie inne ludzkie prawa nie istnieją. Dlatego odbieranie go jest tak poważnym naruszeniem miłości.

- Jaka jest moja postawa wobec życia? Czy szanuję je? Ile jego kropel zabrałem sobie lub innym swoim niewłaściwym postępowaniem?
- Raczej nikogo nie zabiłem. Ale czy nie zdarzyło się, że nie pomogłem człowiekowi w niebezpieczeństwie śmierci? Ofierze wypadku, napaści albo pijakowi leżącemu w śniegu?
- Jak patrzę na sprawę zabijania nienarodzonych? Czy przypadkiem nie popieram aborcji w dyskusjach? A może namawiałem do tej zbrodni?
- Jaki jest mój stosunek do eutanazji? Czy przypadkiem nie popieram tej formy zabijania? Czy wiem, że Kościół nie zgadzając się na eutanazję akceptuje prawo człowieka do godnej śmierci?
- Czy przypadkiem nie podejmowałem prób samobójczych?
- Jak prowadzę samochód? Czy staram się przestrzegać przepisów ruchu drogowego wiedząc, jakie nieszczęście niebezpieczna jazda może spowodować? Czy nie prowadziłem samochodu pod wpływem alkoholu czy narkotyków?
- Czy nie szkodzę sobie na zdrowiu przez nadużywanie alkoholu? Czyli picie zbyt częste lub w zbyt dużych ilościach alkoholu? A może zdarzyło mi się upić?
- Czy nie używałem narkotyków? A może nimi handlowałem, dla zysku godząc się, że spowodują na człowieka śmierć?
- Czy w jakiś inny sposób szkodzę sobie na zdrowiu?
- Czy zdarzyło mi się kogoś pobić czy uderzyć? A może namawiałem innych do takich czynów?
- Czy zdarzyło mi się ranić kogoś swoim słowem? Krzykiem, wyzwiskami, obelgami? A może prowadziłem jakąś wyrafinowaną grę, w której chodziło o znęcanie się psychiczne nad moją ofiarą?
- Czy nie chowam w sercu nienawiści, czekając na stosowną okazję, by na kimś się zemścić?

- Czy moja postawa nie przyczynia się do śmierci czyjejś duszy? Czy nie byłem powodem zgorśzenia?

VI. "Nie cudzołóż. Nie pożądaj żony bliźniego swego"

Życie małżeńskie, czystość w relacjach płciowych, to ważny wymiar szacunku wobec godności człowieka.

- Czy jestem wiernym małżonkiem? Czy zachowuje czystość w myślach, mowie i uczynkach?
- Czy staram się w swoim małżeństwie pielęgnować miłość? A może uważam, że to tylko druga strona ma się starać?
- Czy w pożyciu małżeńskim szanuję współmałżonka? Czy nie jest tak, że w sprawach współżycia decyduję tylko ja?
- Czy pamiętam, że współżycie seksualne w małżeństwie nie może, przez stosowanie technik czy środków antykoncepcyjnych, wykluczać możliwości poczęcia, a wyjątkiem od tej zasady jest jedynie podjęcie współżycia w sytuacjach, gdy sama natura czyni małżonków nieplodnymi (wiek, choroby, czas nieplodny kobiety)?
- Jeśli nie mam męża czy żony, to czy pamiętam o tym, że współżycie seksualne poza małżeństwem jest grzechem?
- Czy jestem czysty w swoim zachowaniu wobec osób innej płci, w rozmowach z innymi, a także w swoich myślach i pragnieniach? Także zachowaniach wobec siebie samego? Czy pamiętam, że dobrowolne wywoływanie podniecenia seksualnego poza małżeństwem jest grzechem?
- Czy nie korzystam z pornografii czy innych seksualnych usług (agencje towarzyskie, niemoralne kontakty w internecie)?

VII. IX. X. "Nie kradnij. Nie pożądaj (...) żadnej rzeczy, która jego (bliźniego) jest"

Własność zabezpiecza człowiekowi byt. Sprawia, że człowiek może w miarę spokojnie patrzeć w przyszłość.

- Czy w jakikolwiek sposób naruszyłem czyjąś własność wbrew racjonalnej woli jej właściciela? Czy powściągam swoje serce przed pragnieniem posiadania?
- Czy swoją własnością potrafię się dzielić z potrzebującymi? Ile konkretnie pieniędzy, rzeczy, daję potrzebującym? Czy potrafię też dać im dobre słowo?
- Czy należycie dbam o potrzeby materialne swojej rodziny? A może najwięcej przeznaczam na własne potrzeby (np. alkohol, gry hazardowe) nie dbając o współmałżonka czy dzieci?
- Czy komuś czegoś nie ukradłem? Na przykład pracodawcy? Czy nie korzystam bezprawnie z własności społecznej? Może wyłudzam nienależne świadczenie? Może inni muszą płacić za zużyty przeze mnie prąd czy gaz, czy nawet za mój niezapłacony czynsz? A może nie kasuję biletów w autobusie? Czy płacę należne podatki?
- Czy spłacam swoje długi i oddaję pożyczone? Czy nie uprawiałem lichwy? Czy nie zniszczyłem czyjejś własności?
- Czy jestem uczciwy w transakcji kupna-sprzedaży? A może starałem się ukryć, że towar który sprzedaję jest wybrakowany?
- Czy przykładam się do pracy zawodowej? Czy nie jest tak, że pobieram pensję, choć to inni muszą za mnie wiele rzeczy robić? A jeśli jestem pracodawcą, to czy nie

wykorzystuję swoich pracowników? Na przykład wypłacając im pensje zbyt niskie, zatrudniając ich na czarno i pozbawiając w ten sposób świadczeń emerytalnych, zdrowotnych czy do płatnego urlopu?

- Czy nie wykorzystywałem swojego stanowiska dla niezgodnego z prawem osiągnięcia zysku materialnego? Na przykład przekazując bliskim poufną wiedzę o tym, co w najbliższym czasie może przynieść zysk? A może przyjmowałem albo dawałem łapówki? Czy dla osiągnięcia korzyści materialnych nie fałszowałem dokumentów?
- Czy należycie dbam o dobro wspólne, jakim jest środowisko naturalne? A może bezmyślnie je niszczę? Na przykład przez wysypywanie śmieci do lasów czy rzek?
- Czy spowiadając się z grzechów przeciwko 7 przykazaniu pamiętam, że wymagają naprawienia wyrządzonej krzywdy, czyli oddania ukradzonego?
- Czy staram się opanować swoje pragnienie posiadania? Czy przez brak panowania nad nim nie dopuszczam się innych występków (obmowa współpracowników, nieuczciwość w interesach itd.) A może jestem chciwy, zachłanny czy zazdrosny o bogactwo innych?

VIII. "Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu swemu"

Prawda leży u podstaw prawidłowego funkcjonowania życia społecznego. Bez niej społeczeństwo nie istnieje

- Czy o moich słowach i zachowaniu mogę powiedzieć, że są trwaniem w prawdzie?
- Czy nie zdarzyło mi się mówić nieprawdy? Z jakiego powodu? Jak poważna była to sprawa? Czy nie wprowadzałem innych w błąd swoim postępowaniem (obłuda)?
- Czy zdarzyło mi się mówić złą nieprawdą o drugim człowieku (oszczerstwo)? Czy nie rzucałem na bliźnich, przez słowa lub czyny, fałszywych podejrzeń? I czy pamiętam, że oszczerca zawsze zobowiązany jest naprawić wyrządzoną krzywdę, przynajmniej przez sprostowanie nieprawdziwej informacji?
- Czy bez należytej podstawy nie uznałem za prawdę złej opinii o bliźnim (pochopny sąd)?
- Czy zdarzyło mi się bez ważnej przyczyny ujawniać wady i błędy bliźniego (obmowa)?
- Czy przez pochlebstwo nie utwierdzałem bliźniego w poważnie złym postępowaniu?
- Czy byłem dyskretny w sprawach, które w tajemnicy mi powierzono lub też w tych, w których o dyskrecję mnie proszono? Czy pamiętałem o zasadach dotyczących tajemnicy zawodowej?